

İlköğretim'de Öğretmen Sorunları*

Doç. Dr. Ayla OKTAY**

Bir toplumsal olay olan ve insanın insanla etkileşiminden kaynaklanan eğitimi çeşitli şekillerde tanımlamak olasıdır.¹ (Ertürk, 1979 —Tezcan 1981)

Eğitimin en yaygın tanımlarından biri; «geçmiş kuşakların kültür verilerinin, genç kuşaklara aktarılmasıdır.»

Bir başka tanımında eğitim, «çocuk ve gencin, ilerdeki yaşamına uyum sağlayabilmesi için, kendisine gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılmasıdır.

Öğretim ise, «çocuk ya da genci bu yarına hazırlama, yetenekleri doğrultusunda yetiştirme süreci içinde, cnc gerekli bilgileri ve becerileri kazandırma işlevi» olarak tanımlanabilir.

Genellikle dilimizde eğitim ve öğretim sözcükleri bazen eşdeğeri, bazen de beraber kullanılır. Ama hangi şekilde kullanılırsa kullanılsın ,eğitim ve öğretim birbirine sıkı sıkıya bağlı ve birbirleri ile yakından ilişkilidir.

Yaşamın ilk yıllarında çocuğun tüm yönlendirmelerinde sorumlu olan kurum ailedir. Ancak her ailede uygulanan eğitim ve öğretim yönteminin farklılığı ayrıca ailede çocuğu etkileyen kişilerin bilimsel olarak ona en uygunu seçmekte karşılaştıkları güçlükler, tüm çocukların bu ilk eğitim ve öğretiminde farklılıklar yaratmaktadır. Oysa toplum içinde yaşayan insanların birbirleri ile rahatça anlaşmaları birarada işbirliği içinde çalışabilmeleri, onlarda bir takım ortak özelliklerin bulunmasına bağlıdır. Aynı toplumda hiç değilse aynı yaş grubunda, aynı iklim şartlarında, benzer sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlarda yaşayan kişilerin ortak özelliklerinin olması beklenir. İşte okul, insan topluluklarında insanlar arasındaki bireysel farklılıklara rağmen, insanın giderek artan bilgisini genç kuşaklara aktaran, eğitim ve

---

* Bu yazı, ÜNİSEM'in 24 Kasım 1981 de «Öğretmenler Günü»nü kutlamak için düzenlediği seminerde sunulan konuşmadan alınmıştır.

**İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Pedagoji Enstitüsü Öğretim Üyesi.

1 Ertürk S, Eğitiminde Program Geliştirme, Ankara, 1979 — Tezcan M Eğitim Sosyolojisine Giriş Ankara, 1981 kaynak olarak kullanılmıştır.

2 Kaya, Kemal : İnsan Yetiştirme Düzenimiz, 1981, s. 56

öğretimde belirli ölçülerde standartlaşmayı sağlayan bir toplumsal kurum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okul, yaşamın ilk 5-6 yılından sonra bireylerin eğitim ve öğretiminden sorumlu ve bu konuda en az aile kadar etkin olması gereken bir kurumdur.

Okulun diğer maddi koşullar dışında iki canlı temel ögesi ise öğrenci ve öğretmendir. Öğrenci ve öğretmen, özellikle yönlendirilecek elaman olan çocuk veya gencin tüm yaşamını etkileyecek, karşılıklı bir etkileşim içindedirler. Öğretmen-öğrenci ilişkisi, her öğrenim basamağında son derece önemlidir. Ancak bu ilişki, özellikle gelişmekte olan ve okul çağındaki çocuk nüfusunun yarısından az bir kısmının (1976-77 Ortaokula devam oranı %33.7) ilköğretimden daha yüksek düzeyde öğretime yönelebildiği ülkemizde, daha da hayati bir değer taşımaktadır. Tüm ideal koşullar sağandığı zaman, öğretmen-öğrenci ilişkisinin en yararlı şekilde gerçekleşmemesi için pek az neden vardır. Oysa ülkemizin koşulları gözönünde bulundurulduğunda, eğitim ve öğretimin tüm aşamalarında olduğu gibi, ilköğretimde de çeşitli nedenlerle ideal düzeye ulaşmaktan henüz uzak olduğumuz görülür.

Buradaki sorunların bir kısmı öğretim sisteminin yapısından kaynaklanırken, büyük bir kısmı da sistemin uygulandığı aksaklık ve eksikliklerden doğmaktadır.

İlköğretim'in Tâhsel Gelişimi :

Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı döneminden kaynaklanan pek çok sorunu olduğu ve yeni yönetimin bunları kısa zamanda çözmek zorunda kaldığı bir gerçektir.

Genç devletin yöneticileri bir yandan ülkedeki iç düzeni sağlarken, bir yandan da dışarda onur ve itibar kazanmak için gerekli çabaları sarfetmek zorunda kalmışlardır. Atatürk'ün, Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda yaptığı çeşitli konuşmalarında belirttiği gibi, ülkedeki okur-yazar oranı yalnızca %10 dolayında idi. Nüfusun %90'ına yakın bir kısmı, değil çeşitli seviyelerdeki eğitim ve öğretimden, doğru dürüst okuyup yazmaktan bile mahrumdu.

Cumhuriyet öncesi dönemde ilköğretimde, uzun süre imparatorluk döneminde oldukça yaygın öğretim kurumları olan Sıbyan okullarında gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Ancak burada verilen eğitimin başarısız sonuçları, zaman zaman yöneticileri çeşitli alanlardaki yenileştirme çabaları arasında, ilköğretime de el atmaya yöneltmiştir.

İlk kez 1824 tarihinde ülke düzeyinde yaygın bir ilköğretim soru-

nuna, II. Mahmut tarafından yayınlanan bir fermenda değinilmiştir. Daha sonra Tanzimat Döneminde tekrar ele alınan ilköğretim konusu, 1869'daki Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde bir devlet hizmeti olarak alınmıştır. 1913 de Maarif Nazırı Emirullah Efendi'nin çabaları ile çıkartılan Tedrisat-ı İptidaiye Muvakkat Kanunu (Geçici İlköğretim Yasası), ilköğretimi zorunlu ve parasız hale getirmiştir.

Ancak bu konudaki tüm çabalar, Cumhuriyet Dönemine kadar ilköğretimin ülke düzeyine yayılması için yeterli olamamıştır. Cumhuriyet Dönemine gelindiğinde, Türkiye Cumhuriyetini kuranların ülkede ele alınması gereken en önemli sorunların eğitim ve öğretim sorunları olduğu inancında olmaları, bu alanda yapılacak işlere öncelik vermelerine neden olmuştur. Bu bakımdan 3 Mart 1924 de Tevhid-i Tedrisat Kanunu, eğitim ve öğretim sorununa bir çeki düzen verebilmek ve ülkedeki eğitim-öğretim kuruluşlarını tek bir denetim altında bulundurarak, eğitim ve öğretim eşitliğinin sağlanması amacıyla çıkarılmıştır. Tüm öğretim basamaklarını kapsayan bu yasadan başka, ilköğretimin zorunlu ve devletçe parasız olarak sağlanması konusu, Cumhuriyet Anayasalarının temel maddeleri arasında yerini almıştır. Ancak ilköğretimin temel yasası olarak 1913 de çıkarılan Geçici İlköğretim Yasası, bazı değişikliklerle Cumhuriyet Dönemi'nde de kullanılmıştır.¹ 5 Ocak 1961 tarihinde yayınlanan 222 sayılı ilköğretim yasası, ilköğretimi yeniden düzenlemek amacı ile çıkarılmış, daha sonra 1973 yılında çıkarılan Temel Eğitim yasası, önceki yasaların yerine geçmiştir.

Kuşkusuz okur-yazar oranının çok düşük olduğu bir ülkede ilk yapılacak işler, okul yaşına gelmiş olanlara temel ilköğretim olanağını sağlamak olmalıdır. Nitekim Cumhuriyetin ilk yıllarında da bu yapılmış, okul çağında veya bu çağı aşmış yurttaşları en kısa zamanda ve çok sayıda okur, yazar hale getirebilmek için çeşitli yöntemler uygulanmıştır. Köy okulları, Halk Dersaneleri, Akşam Kursları hep bu dönemin okur, yazar sayısını arttırmaya yönelik çabalardır.

Bugün uygulamada ilköğretim, 7-14 yaş grubundaki çocuklar için zorunlu ve parasız olarak gerçekleştirilen bir öğretim düzeyidir ve 5 yıllık bir süreyi içermektedir. 1973 de çıkarılan Temel Eğitim Yasası ile bu sürenin 8 yıla çıkarılması öngörülmüş, fakat aradan geçen zaman içinde tüm yurttaki gerçekleştirmek mümkün olmamıştır.

1980'lerin Türkiye'sinde ilköğretimimiz Cumhuriyetin kuruluş yıllarında amaçlanan hedeflere tam ulaşamamış olmakla birlikte, diğer öğretim kademeleri arasında sayısal olarak yine de en yüksek düze-

1 — Başgöz, İlhan., «Türkiye Cumhuriyeti'nde Eğitim ve Atatürk», s. 50

ye ulaşmıştır denilebilir. 7--14 yaş çocuklarımızın % 80'e yakın bir kısmı ilköğretimden yararlanabilir duruma gelmiştir. Bu oran 1978-79 ders yılı için 5 570 935 kişilik bir öğrenci grubudur.²

Bu kurumlarda görev alan öğretmenlerin sayısı da, 1978-79 öğrenim yılı başlarında 187 363'e ulaşmıştır.¹

Öğretmen, öğrenci ve Milli Eğitim Bakanlığı bütçe harcamalarının en büyük bölümünün kendisine ayrılması planlanan² ilköğretimimizin önemli sorunları vardır. Bu sorunların herbiri, öğretimin verimi ve başarısı açısından büyük önem taşımakta ve ivedi çözüm beklemektedir. Ancak, bu çalışmada, ilköğretimdeki bu sorunlar, özellikle öğretmenleri ilgilendirmeleri yönünden ele alınmış ve öğretmen sorunları içinde de en çok rastlanan, en kısa zamanda çözümlenmesi gereğine inandıklarımız söz konusu edilmiştir. Kısaca ilköğretimdeki sorunları —öğretmenler yönünden— şöyle özetleyebiliriz :

1 — Öğretmenlerin, özellikle ilköğretim öğretmenlerinin, en önemli sorunlarından biri işin daha başlangıcında, mesleği seçerken başlamaktadır :

Öğretmen olacak gençlerimiz, öteki meslekler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarından, meslek seçimi ile karşı karşıya kaldıklarında en çok tanıdıkları meslekler arasında olduğu, ayrıca yataklı ve parasız olarak okuma olanağı bulunduğu, daha da önemlisi bitirdiğinde hemen iş bulabilme imkânı sağlanacağı için öğretmenliği seçmektedirler. Oysa bir süre sonra öğretmenlik için yetenekli olmadıklarını farkederek bu gençler, mesleğin zorlukları ile savaşmak yerine çok kere, başka bir iş yapma şansına sahip oluncaya dek —isteksizce— işlerini sürdürmektedirler. Bu türden bir çalışmanın, hele öğretmenlik söz konusu olduğunda, ne denli başarılı olacağı, kuşkusuz tartışılabilir.

2 — Daha ileri düzeyde öğrenime devam etmenin çeşitli zorlukları yanında, parasal zorluklar nedeniyle de, ilköğretim öğretmenliği toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan şanssız gruplarından gelen çocukların, çoğunlukla başvurdukları bir meslek dalı olmaktadır. Böyle olunca da, 2 ya da 3 yıl gibi kısa bir zamanda bu gençlerin hem öğretmenlik formasyonu için gerekli bilgileri kazanmaları, hem de bilgi ve görgülerini arttırarak, kültür düzeylerini yükseltmeleri bir hayli zor olmaktadır.

2 — İlköğretim İstatistikleri 1978-79, s. 89. Dost Yayınları 1968.

1 — İlköğretim İstatistikleri 1978 79, s. 98.

2 — Dördüncü Kalkınma Planı. Eğitim Yatırımları-Tablo. 264, s. 455.

Oysa ilköğretim kavramının içinde «eğitim» fikri de vardır ve ilkokul, çocukların yalnız bilgi kazanmalarını değil, ailede kazanmadıkları birtakım görgü ve alışkanlıkları kazanmalarını da amaçlar. Öğretmen, bu özelliklere sahip değilken öğrencilerine bunları nasıl verebilecektir.

3 — Genellikle genç öğretmenlerin ilk atamalarının yaşadıkları bölgeden çok daha uzak yerlere yapılması, bu gençlerin bir kısmının, —eğer mecburi hizmet bedellerini ödemenin bir yolunu bulabilirse— kısa zamanda meslekten ayrılmalarına neden olmaktadır. Bu ise, öğretmenin yetişmesi için harcanan emek, zaman ve paranın boşa gitmesine neden olmaktadır. Bu arada meslekte yıllarını vermiş öğretmenlerin, özellikle son yıllarda sık sık değişik yerlere atanmaları, verimin düşmesine, öğretmenin meslekten soğumasına neden olmuştur.

4 — İlkokul öğretmeni, kendisine eğitim ve öğretim için teslim edilen küçük öğrencileri için, yaşam boyu etkili olacak en önemli modellerden biridir. Bu nedenle, her yönüyle onlara örnek olma durumundadır. Ancak öğretmenin iyi bir model olabilme niteliği, onun kendi sorunlarını çözümlayebilmesine bağlıdır. Oysa gerek ilkokul, gerek her seviyede öğretmenimizin **maddi sorunları** vardır. Öğretmenlere bugün ödenen ücret onların rahatça yaşamlarını sağlamak için yeterli olmadığı gibi, öğretmenin kendisini geliştirmesi için en önemli koşul olan kitap alabilmesine de yetmemektedir. Böyle olunca öğretmen, öğretmen okulunda kazandığı bilgileri tekrarlamaktan ileriye pek gidememektedir.

5 — Bugün ülkemizde halen 2 513 köyde³ okul yoktur. Ancak bunun yanında, en büyük ve eğitim-öğretim açısından en gelişmiş ilimiz olan İstanbul'da bile okulların pek çoğunda ikili öğretim yapılmaktadır. İkili öğretim, öğretmen sayısı yönünden bir tasarruf getirmektedir. Sadece aynı binanın daha çok öğrenciye hizmet vermesi amacına yöneliktir. Ayrıca bu yöntem, öğretmenin daha az saat çalışmasını sağladığı için, özellikle kadın öğretmenler tarafından memnurlukla karşılanmaktadır. Oysa ikili öğretim, öğretmenin verimi ve öğrencilerin gelişmesi açısından önemli ölçüde sakıncaları olan bir sistemdir. Öğretmen bu kısa zaman süresi içinde, öğrenciye öğrettiği şeylerin gerçekten anlaşılıp, anlaşılmadığını anlayacak zamana da sahip değildir. Öğrencinin, öğrendiklerini özümleyecek, anlamadığını soracak

---

3 — Milli Eğitim İstatistikleri : İlköğretim 1978-79, s. 123.

zamanı olmadığı için de, aileye büyük görev düşmektedir. Bu uygulamada, öğretmenin gerçek başarısını tesbit etmek güç olmaktadır. Başarılı öğrencilerin ne kadarının, öğretmenden öğrendikleri ile ilerledikleri her zaman tartışma konusudur.

6 — Yine özellikle büyük şehirlerde öğretmene düşen görev, sınıf kalabalıklığı yönünden hayli zordur. En gelişmiş bölgelerde bile okulların sınıf mevcutları 50-70 arasında değişmektedir. Bu ise, uluslararası ölçülere göre, bir öğretmenin gerçekten öğrencilerine faydalı olabileceği ortalama sayının çok üstündedir. Bir kere, öğretmenin hergün verdiği ödevleri kontrol edebilmesi, verilen yeni bir konuyu her öğrencinin ne kadar öğrendiğini tesbit edebilmesi, hemen hemen olanaksızdır. Ayrıca dar bir alan ve böylesine kalabalık bir grup içinde çocuğun bulundurulması, sınıfta çeşitli disiplin sorunlarına da neden olmaktadır.

7 — İlköğretimde bir başka sorun da, özellikle köylerde bir öğretmenin aynı anda birden fazla sınıfla meşgul olmak zorunda olmasıdır ki, bunun da gerek öğretmen, gerekse öğrenciler yönünden çeşitli zorluklarını kestirmek mümkündür.

8 — Öğretmenlerin önemli sorunlarından biri de, **yetiştirilme** sorunlarıdır. Yurdumuzda hemen en çok model denemesi yapılan okullardan biri, öğretmen okullarıdır. Bir dönem ortaokuldan sonra **3 yıllık bir öğrenim** yeterli olurken, bir başka dönem **4 yıllık bir öğrenim**, öğretmenlik için gerekli sayılıyor veya **öğretmen liseleri** denilen, fonksiyonları pek belli olmayan kurumlar açılıyor. Bugün ise, ortaokuldan sonra **5 yıllık bir öğrenim** gerekmektedir.

Oysa öğretmenlik uzmanlık gerektiren bir meslektir ve yapılan model denemelerinin, mesleğe daha çok hazırlamaya yönelik olması beklenir. Ayrıca 12 Eylül'e kadar olan dönemde, toplumdaki çalkantının en yüksek düzeyde yansıdığı kurumlardan biri de öğretmen okulları olmuştur. Hatta bu okullardaki öğretimin kalitesi o kadar bozulmuştur ki, uzun süre kapatılan bu kurumlardaki öğrencilere sırf diploma verebilmek için **hızlandırılmış eğitim** diye bir yöntem bulunmuş, bir iki ay gibi kısa bir zamanda öğrenciler kurslara devam ederek diploma almışlardır. Bu öğretmenlerin bir kısmı çeşitli yerlere atanmış, bir kısmı da atanmayı beklemektedirler. Oysa öğretmenlik gibi ülkenin gelecek kuşaklarını yetiştirmekle yükümlü bir mesleğin elemanlarının, bu denli meslek bilgisinden yoksun olarak mesleğe atılmaları, gerçekten üzücü ve son derece tehlikelidir. Milli Eğitim Bakanlığı, bu genç öğretmen adaylarının yeniden eğitimi için

önlemler almakta ise de, bu önlemlerin ne denli etkili olabileceği de tartışılabilir.

9 — Öğretmenler, normal öğrenimle mesleğe atıldıkları zaman bile ders araç ve gereçlerinin kullanılması hakkında her zaman yeterli bilgilere sahip olamamaktadırlar. Bunun yanı sıra bazı ilkokullar araç-gereç açısından öylesine fakirdir ki, öğretmenler araçları doğru kullanmayı bilseler de, olanaksızlık nedeniyle somut olarak işlenmesi gerekli olan pekçok ders ve konu, yalnızca öğretmen tarafından çocuğa anlatılmakla yetinilmektedir. Sınıftaki çocukların çoğunluğu, bu tür soyut anlatımı anlamaya hazır olmadıkları için ezbercilik, anlamanın yerine geçmektedir. Buna bir de öğretim programının yüklü ve soyut konulara fazla yer verir olması eklenince, öğretmenin yükü daha da ağırlaşmaktadır.

10 — Yine özellikle ilkokul öğretmenlerimizin karşılaştıkları önemli sorunlardan biri de, sınıflarındaki çocuklar arasındaki bireysel farklılıklardır. Kuşkusuz her çocuk bir bireydir ve diğer çocuklardan farklı özelliklere sahiptir. Ama toplu öğrenim sistemini uygulayan bir sınıfta, çocukların en azından öğrenme sürati ve zekâ yönünden birbirlerine yakın düzeylerde olmaları beklenir. Oysa okullarımızda giriş için tek ölçek, yaşıdır. Yaş ise her zaman, sınıfın homojen olmasını sağlayan bir ölçü değildir. 7 yaşını doldurmuş bir çocuk, her zaman okulun isteklerini karşılayacak kadar olgun olmayabilir veya çocuk 5 yaşında bile olsa, okul için hazırlıklı olabilir. Bu tür çocukların önceden saptanarak sınıflandırılması, öğretimin başarısı yönünden son derece önemlidir. Bunun için öğretmene yardım ve rehberlik hizmetlerinin artırılması gereklidir.

11 — Eğitim sistemimizin temel özelliklerinden biri de, ulusal olmasıdır. Günümüzde bir ulusun insanlarını birleştiren temel öğelerden biri, belki de en önemlisi dildir. Dil, ulusun tüm düşünce birikimini, kültür verilerini, kuşaklar boyunca yaşatan bir elemandır. Çok geniş bir coğrafi alana sahip olan yurdumuzun çeşitli bölgelerinde, değişik dillerin kullanımı da söz konusudur. Öğretmenlerimiz, özellikle Doğu ve Güneydoğu yörelerimizde verilen programı uygulayabilmek için, önce dil sorununu çözümlenmek zorundadırlar. Bu da zaman kaybına neden olmakta ve çocuklar beşinci sınıfa geldiklerinde, öğretimin tümünden diğer bölgelerdeki akranları kadar yararlanamamış olmaktadır. Bu ise öğretmenlerin ulusal standart eğitim ve öğretimi sağlama konusundaki başarısızlıkları olarak görünmektedir.

12 — İlkokul öğretmenlerimiz kendilerine eğitim ve öğretim için emanet edilen Türk çocuklarının her birine bir yandan temel bilgiler,

bir yandan ulusal kültür değerlerini vermeye çalışırlarken, bir yandan da çeşitli bürokratik sorunlarla karşı karşıyadırlar. Günlük plan ve programın yazılması, derslerin aynen yazılan bu programa uygun olarak yapılması gibi... Kuşkusuz bir öğretmen için, sınıfında öğreteceklerinin önceden hazırlanmış bir plan ve programla olması bir takım kolaylıklar sağlar ancak, bu planın yazılması zamanının büyük bir kısmını aldığı için, ne denli yararlı olabileceği düşündürücüdür. Ayrıca öğretmenin yazmış olduğu bu plan ve programa uygun ders işlediğinin kontrolü de hayli zordur.

13 — **Müfettişlere gelince;** ilköğretimde müfettiş görevini gören elemanların öğretmene yardımcı, onun gelişmesi için yeni yöntemler öneren kimseler olması beklenirken, aksine bizim eğitim sistemimizde müfettiş, öğretmenin terfi edebilmesi için, kendisine hoş görünmek zorunda kaldıkları görevliler durumundadır. Öğretmenler, müfettişleri yalnızca terfi edebilmeleri için birer araç olarak gördükleri sürece, teftiş, gerçek amacına ulaşmış olmamaktadır.

14 — Öğretmenlerin bugün, diğer meslek sahiplerinin gerçekleştirebildiği bir **yardımlaşma kuruluşları** yoktur. Zaman zaman aralarında kurdukları birlikler, ne yazık ki öğretmenin gerçek ihtiyaçlarına çare bulmak yerine, siyasal eylemlere girişmişler, bu yolla da yarar sağlamadıkları Türk öğretmenine, öğretmenlik mesleğinin gözden düşmesi doğrultusunda zarar da vermişlerdir.

Gerçekten de çeşitli claylar bugünün çencinin öğretmenlik mesleğini tercihini olumsuz yönde etkilemiştir. Gençlerin meslek seçimleri ile ilgili çalışmalar, artık öğretmenliğin seçilen meslekler arasında ön sıralarda yer almadığını göstermektedir. (Uysal 1970)¹

Sonuç :

Tüm bu saydıklarımız, ülkenin geleceğini yönlendirecek genç kuşakları yetiştirme görevini verdiğimiz ilkokul öğretmenlerimizin çeşitli sorunlarından bazılarıdır. Bunların hiçbiri de çözümlenemeyecek sorunlar değildir. Üstelik öğretmenlerimizin büyük bir kısmı da bu sorunların varlığına rağmen, görevlerini büyük özveri ile başarılı bir şekilde gerçekleştiriyorlar. Hepimizin yetişmesinde değerli ve sevgili ilkokul öğretmenlerimizin büyük payı unutulabilir mi?

Ülkemizin, Ulu Önder Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine ulaşması, hatta onu aşması ancak öğretmenler sayesinde gerçekleşebilir. Ama, bu devlet olarak, ulus olarak öğretmenin rahat ve

1 — Uysal, Şefik, Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimleri, Ankara 1970.

huzurlu bir yaşam ortamına kavuşturulması ile mümkündür. Öğretmenliği diğer mesleklerden ayıran en önemli özelliklerden biri, emeğin karşılığının yalnızca maddi olarak ödenememesidir. Öğretmen öğrencisine bir şeyler öğrettiği, onun yanlış bir hareketini düzelttiği zaman mutlu olur. Yine bir öğretmen için, küçük yaşta kendisine teslim edilen çocukların büyüüp yararlı ve başarılı birer yetişkin olduklarını görmenin verdiği sevinç, hiçbir para değeri ile ölçülemez. Öğretmen derse girdiği zaman, evinde bıraktığı çocuğunun sağlık ve bakım sorunlarını çözümlayebildiği, konut ve geçim sorunlarını halledebildiği ölçüde kendisini diğer çocukların yetiştirilmesine verebilir.

İyi yetişmiş, mesleğine bağlı, başarılı öğretmen örneklerinin artması, öğretmenlik mesleğinin gençlerimiz tarafından yine en çok sevilen, saygınlığı olan meslekler arasında yer almasına yardımcı olacaktır.

«Öğretmenden, eğitimciden yoksun bir ulus, henüz bir ulus adını alma yeteneğini kazanmamıştır.»

A T A T Ü R K
